

РЕПУБЛИКА СРПСКА

ВЛАДА

ИЗВЈЕШТАЈ

**о сарадњи институција Републике Српске са Међународним
кривичним судом за ратне злочине почињене на подручју бивше
Југославије са сједиштем у Хагу
за период 01.01-31.12.2016. године**

Бања Лука, септембар 2017. године

САДРЖАЈ

I МКСЈ и ММКС	2
II РАД МКСЈ У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ	3
III ПОСТУПАЊЕ ПО ЗАХТЈЕВИМА МКСЈ.....	5
IV САРАДЊА СА АДВОКАТСКИМ ТИМОВИМА ОДБРАНЕ ЛИЦА ОПТУЖЕНИХ ПРЕД МКСЈ.....	6
V ИЗДАВАЊЕ ГАРАНЦИЈА ПО НАЛОГУ МКСЈ	6
VI СТАТУС АРХИВА МКСЈ.....	7
VII ЗАКЉУЧЦИ	10

У складу са обавезама утврђеним Законом о сарадњи Републике Српске са Међународним кривичним судом у Хагу („Службени гласник Републике Српске“, број 52/01) и тачком 4. Резолуције Народне скупштине Републике Српске о сарадњи са Међународним судом за ратне злочине почињене на простору бивше Југославије са сједиштем у Хагу („Службени гласник Републике Српске“, број 68/04), Републички центар за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица п о д н о с и

ИЗВЈЕШТАЈ
о сарадњи институција Републике Српске са Међународним
кривичним судом за ратне злочине почињене на подручју бивше
Југославије са сједиштем у Хагу
за период 01.01–31.12.2016. године

У складу са обавезама утврђеним Законом о сарадњи Републике Српске са Међународним кривичним судом у Хагу, Резолуцијом Народне скупштине Републике Српске о сарадњи са Међународним судом за ратне злочине почињене на простору бивше Југославије са сједиштем у Хагу, Републички центар за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица (у даљем тексту: Центар) и Министарство унутрашњих послова Републике Српске (у даљем тексту: МУП РС) у извјештајном периоду (01.01-31.12.2016. године) наставили су са испуњавањем прописаних обавеза и спровођењем активности које се односе на сарадњу са Међународним кривичним судом за бившу Југославију (у даљем тексту: МКСЈ) и Механизмом за међународне кривичне судове (у даљем тексту: ММКС).

I
МКСЈ и ММКС

МКСЈ је основан 1993. године, као привремена институција, установљена са конкретним циљем да истражи злочине почињене у ратовима на територији бивше Југославије и изврши кривични прогон одговорних за те злочине. Десет година након оснивања, односно 2003. године, судије МКСЈ су иницирале осмишљавање плана који је постао познат као „Стратегија окончања рада МКСЈ“. Циљ те стратегије био је осигурати да МКСЈ успјешно и правовремено оконча своју мисију, у сарадњи са правосудним системима у бившој Југославији. Корак у стратегији окончања рада МКСЈ било је успостављање ММКС као једног новог *ad hoc* суда којег је Савјет безбједности Уједињених нација основао резолуцијом 1966 из 2010. године.

Главни задаци повјерени ММКС су:

- наставак обављања основних функција МКСЈ и
 - одржавње наслеђа МКСЈ.
- Основне функције ММКС, у складу са мандатом који му је повјерен су:
- жалбени поступци: ММКС је одговоран за провођење и завршетак свих жалбених поступака за које је најављена жалба поднијета након почетка рада надлежног огранка ММКС;
 - поступци преиспитивања: ММКС може да преиспитује пресуде које су изrekli МКСЈ и ММКС;
 - поновљена суђења: ММКС такође може водити поновљена суђења у предметима који су вођени пред МКСЈ, односно пред ММКС;
 - суђења за непоштовање суда и лажно свједочење: ММКС може водити истраге, суђења и жалбене поступке у предметима непоштовања суда и лажног свједочења почињеног током поступака вођених пред МКСЈ и ММКС;
 - заштита жртава и свједока: ММКС наставља да обезбјеђује да свједоци уживају заштиту и подршку како у текућим поступцима пред ММКС, тако и у окончаним предметима вођеним пред МКСЈ и ММКС;
 - надзор над извршењем казне: лица која осуде МКСЈ и ММКС шаљу се на издржавање затворске казне у једну од земаља које су потписале Споразум о извршењу казни, а те казне се извршавају под надзором ММКС;
 - помоћ правосудним и националним системима: ММКС одговара на захтјеве за помоћ које упуте националне власти и стране у поступцима пред националним судовима у вези са истрагама, кривичним гоњењем и суђењима на националном нивоу за злочине почињене на подручју бивше Југославије и
 - одржавање грађе и управљање архивом: ММКС је одговоран за очување грађе и руковођење архивима МКСЈ и ММКС.

II РАД МКСЈ У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ

У току извјештајног периода пред МКСЈ донесена је једна правоснажна и двије неправоснажне пресуде. Правоснажна пресуда донесена је у предмету *Станишић и Жупљанин* и то 30. јуна 2016. године. Неправоснажне пресуде су донесене у предметима *Радован Караџић* и то 24. марта 2016. године и *Војислав Шешељ* 31. марта 2016. године.

Када је ријеч о предмету *Станишић и Жупљанин*, правоснажном пресудом Жалбеног вијећа МКСЈ осуђени су министар унутрашњих послова Републике Српске Мићо Станишић и бивши начелник регионалног Центра служби безбједности Бања Лука Стојан Жупљанин, који су се оптужницом теретили да су починили злочине учествујући у удруженом злочиначком подухвату.

Проглашени су кривим за злочине против човјечности и кршења закона и обичаја ратовања и изречена им је казна од по 22 године затвора.

У предмету против првог предсједника Републике Српске Радована Караџића, Претресно вијеће је донијело неправоснажну пресуду којом је осуђен за геноцид, злочине против човјечности и кршења закона или обичаја рата и изречена му је неправоснажна казна од 40 година. Жалбу на ову пресуду поднијели су и тужилаштво и одбрана.

У предмету против Војислава Шешеља, Претресно вијеће је донијело неправоснажну пресуду којом је оптужени ослобођен кривице по свим тачкама оптужнице која га је теретила за злочине против човјечности и кршења закона или обичаја рата на подручју Хрватске, Босне и Херцеговине и Војводине. Тужилаштво је на ову пресуду поднијело жалбу.

У предмету *Хаџић Горан*, Претресно вијеће МКСЈ је 22. јула 2016. године донијело одлуку о обустављању поступка, с обзиром на то да је оптужени преминуо 12. јула 2016. године за вријеме док се налазио на привременој слободи.

Такође, у извјештајном периоду окончан је главни претрес против генерала Војске Републике Српске Ратка Младића и то изношењем завршних ријечи Тужилаштва МКСЈ и одбране у децембру 2016. године, а изрицање првостепене пресуде се очекује на јесен 2017. године.

Закључно са 31. децембром 2016. године, пред МКСЈ налази се један предмет у првостепеном поступку (предмет *Ратко Младић*), те један предмет у другостепеном поступку против укупно шест лица (предмет *Прлић и други*).

Када је ријеч о предметима пред ММКС у току су два предмета у жалбеном поступку и то предмети *Караџић Радован* и *Шешељ Војислав*, те један предмет који се налази у претпретресном поступку и то предмет *Станишић и Симатовић*, јер је пресудом Жалбеног вијећа МКСЈ у овом предмету из децембра 2015. године поништена ослобађајућа пресуда Претресног вијећа и наложено поновљено суђење по свим тачкама оптужнице пред ММКС.

Жалбено вијеће МКСЈ током извјештајног периода одобрило је пријевремено пуштање на слободу осуђеног **Љубомира Боровчанина** (1. августа 2016. године).

Такође, у извјештајном периоду и то 8. фебруара 2016. године, у притворској јединици МКСЈ преминуо је генерал Војске Републике Српске **Здравко Толимир** док је чекао на упућивање на издржавање доживотне казне затвора. Предсједник ММКС Теодор Мерон је у септембру 2016. године објавио да су резултати унутрашње истраге показали да је Толимир умро природном смрћу од срчаног обољења.

Закључно са 31. децембром 2016. године на одслужењу казне налази се 17 лица, од чега 16 лица српске и једно хрватске националности. На одслужењу казне у Њемачкој се налази пет лица и то: **Поповић Вујадин**, **Беара Љубиша**¹ и **Галић Станислав** (свима доживотна казна), **Кунарац Драгољуб** (казна 28 година), **Ђорђевић Властимир** (казна 18 година); у Естонији три лица: **Лукић Милан** (доживотна казна), **Мартић Милан**

¹ Преминуо 8. фебруара 2017. године.

(казна 35 година), **Милошевић Драгомир** (казна 29 година); у Финској два лица и то **Милетић Радивоје** (казна од 18 година) и **Павковић Небојша** (казна од 22 године); у Пољској два лица **Крстић Радислав** (казна од 35 година) и **Лукић Сретен** (казна од 20 година); једно лице у Данској и то **Брђанин Радослав** (казна од 30 година); једно лице је у Италији гдје казну служи **Јелисић Горан** (казна од 40 година); затим Норвешкој гдје се налази **Лукић Средоје** (казна од 27 година) и Француској у чијем затвору је **Стакић Миломир** (казна од 40 година).

Такође, као што је већ речено казну издржава једно лице хрватске националности и то Мирослав Брало који издржава казну у Шведској (казна од 20 година).

У притвору МКСЈ на датум 31. децембар 2016. године налазило се четири лица српске националности (**Мићо Станишић, Стојан Жупљанин, Радован Караџић и Ратко Младић**), те шест лица хрватске националности (Јадранко Прлић, Валентин Ћорић, Бруно Стојић, Слободан Праљак, Миливој Петковић и Берислав Пушић).

III ПОСТУПАЊЕ ПО ЗАХТЈЕВИМА МКСЈ

Прије свега, неопходно је истаћи да се у ранијем периоду највећи број захтјева, од стране МКСЈ, односио на предмете који су се налазили у фази истраге или у поступку пред Претресним вијећем МКСЈ.

С обзиром на то да је, како је већ претходно поменуто, у првостепеном поступку остао тек предмет који се води против генерала Ратка Младића и у коме се чека изрицање првостепене пресуде, те предмет пред ММКС у поновљеном суђењу против Станишића и Симатовића, а имајући у виду да нема нових оптужница, нити предмета који се налазе у претпретресној фази поступка, драстично је смањен и број захтјева од стране МКСЈ према институцијама Републике Српске.

Током 2016. године Тужилаштво МКСЈ доставило је Центру и МУП-у РС 23 писана захтјева на поступање и то према правилу 39 Правилника о поступку и доказима МКСЈ, а који су се односили на провјере адреса пребивалишта и контакт телефона лица са којима су истражиоци МКСЈ планирали обавити разговоре или су у питању провјере за свједоке који су предвиђени као свједоци одбране или тужилаштва, затим изводи из казних евиденција, персонални досијеи и друго.

У извјештајном периоду није било обавезујућих налога судског вијећа за свједочење (*subpoena ad testificandum*), а у вези са поступцима који се воде пред МКСЈ.

Све обавезе и налози које су институцијама Републике Српске достављене од стране МКСЈ извршени су у роковима предвиђеним прописима који уређују сарадњу институција Републике Српске са МКСЈ.

IV

САРАДЊА СА АДВОКАТСКИМ ТИМОВИМА ОДБРАНЕ ЛИЦА ОПТУЖЕНИХ ПРЕД МКСЈ

У складу са чланом 6. Закона о сарадњи Републике Српске са Међународним кривичним судом у Хагу са свим захтјевима одбране оптужених лица за прикупљање доказа поступа се на идентичан начин као и са захтјевима МКСЈ, а у складу са Правилником о поступку и доказима МКСЈ.

Поступајући по захтјевима адвокатских тимова одбране лица оптужених пред МКСЈ за пружањем помоћи у припреми стручне одбране остварени су контакти са адвокатским тимом одбране у предмету против генерала Ратка Младића. Одбрана генерала Ратка Младића је током периода јануар-децембар 2016. године такође затражила помоћ у обезбјеђивању потребних података за актуелни процес пред МКСЈ и то конкретно ради уступања архивске грађе и документације неопходне у циљу припреме одбране у складу са начелима и процедурама МКСЈ, а све у складу са захтјевима за обезбјеђење потребне подршке свједоцима одбране.

Када је у питању Центар, сарадња је посебно интензивна са тимовима одбране у предметима против Ратка Младића и Радована Караџића. По захтјевима ових тимова одбране, достављена је документација, експертизе, студије и други доказни материјали који су коришћени и улагани у судске списе, а чије је доказна вриједност углавном верификована од стране суда.

Цијенећи наведено, може се констатовати да је највећа практична операционализација истраживања која Центар проводи конкретно и практично афирмисана кроз ова два предмета. У циљу што ефикасније сарадње, Центар је одржао десетине радних састанака са адвокатским тимовима одбране на подручју Републике Српске, Србије и у Хагу.

Сарадња са тимовима одбране лица оптужених пред МКСЈ наставиће се и у наредном периоду, а у домену надлежности Центра по питању сарадње са МКСЈ и у складу са новопристиглим захтјевима.

V

ИЗДАВАЊЕ ГАРАНЦИЈА ПО НАЛОГУ МКСЈ

Одбрана осуђеног Љубомира Боровчанина је 30. децембра 2015. године доставила захтјев за давање гаранција Владе Републике Српске за привремени боравак на територији Републике Српске. Адвокату који заступа осуђеног Боровчанина достављена је Одлука и гаранција Владе Републике Српске за посјету под надзором за привремени боравак на територији Републике Српске. Овај захтјев је одбијен, али као што је

наведено Љубомир Боровчанин је у августу 2016. године пуштен на пријевремену слободу након одслужене двије трећине казне.

МУП РС је 23. маја 2016. године запримио захтјев Питера Робинсона који је правни заступник одбране у предмету против Радована Караџића. Одбрана је поднијела захтјев ММКС за привремено пуштање на слободу под надзором у Републици Српској. Влада Републике Српске је 26. маја 2016. године донијела Одлуку и гаранције за привремено пуштање на слободу под надзором у Републици Српској, те су исте достављене ММКС, односно правном заступнику Питеру Робинсону путем Министарства правде Босне и Херцеговине, међутим, овај захтјев је одбијен.

VI СТАТУС АРХИВА МКСЈ

Најавом окончања рада МКСЈ, до кога ће према најавима из МКСЈ доћи до краја 2017. године, као једно од отворених питања намеће се рјешавање статуса архива и архивске грађе које је МКСЈ прикупио у свом раду.

МКСЈ је и раније обављао консултације са представницима земаља у региону око насљеђа овог суда, које би требало бити уступљено насљедницима када суд престане са радом.

С тим циљем се од половине 2016. године организује низ јавних скупова у вези с насљеђем МКСЈ, што ће се и наставити током 2017. године. Међутим, нико од надлежних институција из Републике Српске није позиван на ове скупове.²

Насљеђе МКСЈ у ширем контексту замишљено је као „оно што ће МКСЈ предати насљедницима и другима након гашења суда“, а састоји се, између осталог, од:

- закључака МКСЈ садржаних у његовим пресудама;
- доприноса развоју међународног права;
- списка и архива МКСЈ и
- његовог доприноса владавини права у бившој Југославији и напретку међународне правде.

Према процјенама које долазе из МКСЈ, у његовим архивама налази се између 15 и 20 милиона страница архивске грађе, као и око 13 хиљада артефаката (метака, оружја, дијелова одјеће и др.).

Влада Републике Српске је ову проблематику разматрала на сједници одржаној 26. јула. 2007. године и донијела сљедећи закључак:

„Влада Републике Српске упознала се са Информацијом Републичког секретаријата за односе са МКСЈ у Хагу и истраживање ратних злочина о потреби активног укључивања ове институције у процедуру добровољно уступљене, као и

² Информације ради, иако се не односи на извјештајни период, једна од најважнијих конференција о насљеђу МКСЈ одржана је у Сарајеву 22-24. јуна 2017. године, али на ову конференцију нису позвани представници званичних институција Републике Српске.

одузете архивско-доказне и материјалне грађе институција Републике Српске, коришћене у поступцима пред Међународним трибуналом у Хагу. Влада је мишљења да се у овом случају ради о архивско-документационој грађи, која је власништво институција Републике Српске и да се она треба искључиво њима и вратити.“

Такође, Народна скупштина Републике Српске је на 28. сједници, одржаној 27. јуна 2013. године, усвојила Декларацију о узроцима, карактеру и посљедицама трагичног оружаног сукоба у Босни и Херцеговини од 1992. до 1995. године („Службени гласник Републике Српске“, број 92/13) у којој се, између осталог, у тачки 10. прецизира став Народне скупштине Републике Српске о овом питању:

„Народна скупштина Републике Српске захтијева враћање Републици Српској документације која је однесена и предата Међународном кривичном суду за бившу Југославију, а у вези са предметима који су против грађана Републике Српске вођени и правоснажно окончани пред овим и судовима у Босни и Херцеговини.“

Истовремено, поједине институције у Федерацији Босне и Херцеговине и даље захтијевају да се комплетна архива МКСЈ, по престанку његовог рада, архивира у Сарајеву.

Поступајући у складу са закључцима Владе Републике Српске и ставом Народне скупштине Републике Српске о овом питању, а након што је Центар добио информације о могућем уступању архивске грађе МКСЈ одређеним субјектима у Босни и Херцеговини, Центар је 23. септембра 2016. године упутио допис предсједнику МКСЈ Кармелу Агијусу, секретару МКСЈ Џону Хокингу, Канцеларији програма Outreach у Сарајеву и официру за везу са МКСЈ из реда српског народа Боривоју Маројевићу, у којем је тражено да се архивска грађа из посједа Републике Српске врати њеним институцијама.

Шеф Канцеларије програма Outreach у Сарајеву једини је доставио одговор 3. октобра 2016. године у којем је навео да архивска грађа остаје у посједу Трибунала, а да, у складу са Резолуцијом Савјета безбједности УН 1966 из 2010. године, МКСЈ и ММКС имају обавезу оснивања информационих и документационих центара на простору бивше СФРЈ. Наведено је и то да је МКСЈ веома заинтересован за отварање оваквог центра, између осталих, и у Бањој Луци.

Након тога одржан је и састанак и то 13. октобра 2016. године, на којем је изнесена спремност Центра да буде носилац активности око оснивања и успостављања Информационог центра МКСЈ у Бањој Луци, али став званичних представника МКСЈ био је да Центар није погодна институција за ову активност, јер је, како су навели, годинама оспоравао рад и резултате МКСЈ.

Већ 14. октобра 2016. године, Центар је упутио нови допис Канцеларији програма Outreach у Сарајеву у којем су дата појашњења и анализа одржаног састанка, те је наведено неслагање са ставом да Центар није погодна институција за оснивање и успостављање Информационог центра МКСЈ у Бањој Луци.

Због неизјашњавања о овом допису Центар је 29. новембра 2016. године упутио ургенцију Канцеларији програма Outreach у Сарајеву.

Исти дан у Сарајеву је потписан Меморандум о разумијевању између МКСЈ и Града Сарајева, на основу којег ће бити успостављен Информациони центар МКСЈ у Сарајеву са сједиштем у Градској вијећници. Том приликом истакнуто је да ће путем Информационог центра бити доступно више од 400.000 докумената из судских процеса пред МКСЈ, од чега су близу 100.000 доказни предмети. Такође, судија МКСЈ Фаусто Покар тада је најавио оснивање још једног Информационог центра и то у Сребреници.

Након овога, Центар је 5. децембра 2016. године упутио допис официру за везу са МКСЈ из реда српског народа у којем је затражена помоћ у смислу да један од будућих информационих центара МКСЈ буде у саставу Центра, те да се организује састанак директора Центра са надлежним представницима МКСЈ.

Портпарол МКСЈ Ненад Голчевски упутио је 9. децембра 2016. године одговор Центру у којем је наведено да МКСЈ одлуку о томе која институција ће бити домаћин информационих центара доноси кроз опширне консултације са удружењима жртава и другим невладиним организацијама, али и са политичким лидерима. Наведено је и то да је преокупација МКСЈ завршетак активности на успостављању Информационог центра у Сарајеву, те да су у плану они у Загребу и Београду, а истовремено Центар се позива да успостави сарадњу са будућим Информационим центром МКСЈ у Сарајеву.³

Институције Републике Српске и даље ће поступати у складу са Закључком Владе Републике Српске.

³ Ради што бољег упознавања са овом проблематиком овдје су наведене и активности које је Центар предузео током 2017. године и које самим тим не улазе у извјештајни период.

Центар је 11. јануара 2017. године путем Министарства правде Републике Српске упутио на усвајање Влади Републике Српске Информацију о успостављању информационих центара од стране МКСЈ у којој су наведене дотадашње активности Центра. На основу тога, Влада Републике Српске је 26. јануара 2017. године донијела Закључак да један од информационих центара МКСЈ треба успоставити у оквиру Центра и задужила Министарство правде и Центар да са представницима МКСЈ и ММКС предузму активности у циљу закључивања Споразума о успостављању Информационог центра. У циљу реализације овог закључка, Центар је 13. фебруара 2017. године упутио допис официру за везу са МКСЈ из реда српског народа у којем је упознат са Закључком Владе Републике Српске, те је затражено да он организује састанак са релевантним представницима МКСЈ и ММКС, а два дана након тога Центар је упутио и директан захтјев за одржавање састанка председницима МКСЈ и ММКС, те секретару МКСЈ. С обзиром на то да није било одговора на ове захтјеве, 27. марта 2017. године упућена је ургенција официру за везу са МКСЈ из реда српског народа, односно 19. априла 2017. године председницима МКСЈ и ММКС, те секретару МКСЈ. На крају, 3. јула 2017. године Центар је поново упутио допис председнику МКСЈ Кармелу Агијусу у којем га је још једном позвао на одржавање састанка и консултација о могућностима успостављања Информационог центра у Бањој Луци.

VII ЗАКЉУЧЦИ

- У складу са обавезама предвиђеним прописима који уређују сарадњу са МКСЈ, институције Републике Српске су и у 2016. години наставиле са испуњавањем прописаних обавеза и спровођењем интензивних активности које се односе на ову сарадњу.

- Све обавезе и налози које су институцијама Републике Српске достављене од стране МКСЈ и тимова одбране оптужених лица извршени су у роковима предвиђеним прописима.

- Обим захтјева од стране МКСЈ и тимова одбране оптужених лица смањен је у односу на претходне године, с обзиром на то да је у раду МКСЈ остао само мали број неријешених предмета.

- Као једно од отворених питања поставља се и статус архива и архивске грађе МКСЈ након престанка његовог рада, имајући у виду различите ставове који долазе из Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине, те је стога рјешавању ове проблематике неопходно посветити посебну пажњу у наредном периоду, односно активностима које се односе на оснивање Информационог центра МКСЈ у Бањој Луци.

- У наредном периоду институције Републике Српске наставиће испуњавати своје обавезе према МКСЈ у складу са својим надлежностима и прописима који се односе на ову област.

Број: 08/4.1/773-59/17
Датум: 28.09.2017. године

ДИРЕКТОР

мр Милорад Којић